

УДК 159.9

В.В. Вишньовський, к.психол.н., доцент; Н.І. Станько, магістрантки групи

БПмд - 61

(Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна)

СІМЕЙНЕ ЩАСТЯ ЯК ЧИННИК ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ЛЮДИНИ

V.V. Vyshnovskiy Ph.D, Assoc. Prof.; N.I. Stanko, master of group BPmd – 61

FAMILY HAPPINESS AS A FACTOR OF PSYCHOLOGICAL WELL BEING OF THE PERSON

Актуальність даної теми зумовлена тим, що інститут сім'ї є фундаментом держави, і це неодноразово зазначається у державних програмах, які безпосередньо спрямовані на підтримку сім'ї та шлюбу. Сім'я є основним і незамінним елементом людського суспільства, відіграючи важливу роль як у житті кожної особистості, так і в житті всього суспільства. На благополуччя сучасної сім'ї впливають такі чинники, як: психобіологічна сумісність, соціальна зрілість подружжя та модель шлюбних відносин батьків. Психологічна готовність людини до шлюбу є ключовою для подальших сімейних відносин, оскільки вона визначає, чи будуть ці відносини успішними, чи виникнуть конфлікти, що, в свою чергу, впливає на психологічне благополуччя сім'ї. Проте на сучасному етапі спостерігається зниження важливості сім'ї для молодого покоління, що не може не викликати стурбованість та занепокоєння.

Сім'я – це як команда літака, що складається з командира та другого пілота. Вони дотримуються спільного плану польоту і в усьому діють злагоджено. Чоловік і дружина, між якими панує злагода, навіть у важкий час думають про те, що важливо для обох, а не для кожного поодиноці [3].

Сімейні стосунки мають тривалий характер і значно впливають на загальне благополуччя протягом усього життя. Ми акцентуємо увагу на якості стосунків та їх різноманітті, пояснюючи їх вплив на благополуччя впродовж дорослого життя. Також розглядаються перспективи майбутніх досліджень, зокрема необхідність глибшого розуміння складності таких стосунків з урахуванням різноманіття сімейних структур, можливих переваг конфліктів у стосунках та унікальних поєднань. Як у позитивному, так і в негативному аспекті, сімейні відносини є основними чинниками, що формують добробут людини протягом усього життя.

У зв'язку зі старінням населення та пов'язаними з віком захворюваннями, виникає нагальна потреба в кращому розумінні чинників, які сприяють здоров'ю та благополуччю серед зростаючої кількості літніх людей у світі. Сімейні стосунки можуть стати ще більш важливими для благополуччя людей похилого віку, оскільки їх потреби в догляді зростають, а соціальні зв'язки, зокрема на роботі, стають менш важливими. Мета дослідження полягає у вивченні впливу сімейного щастя на особисте благополуччя індивіда.

У сучасній психології благополуччя подружніх відносин визначається наступними факторами, такими, як: ідентифікаційні механізми (Ю. Дмитрук), особистісна автономність партнерів (О. Кляпець), умови та вимоги соціального середовища, співпереживання, контроль своїх почуттів та емоцій, уміння подружжя впоратися з повсякденним стресом (Т. Крюкова), ставлення до партнера, до шлюбу взагалі і до власного (Є. Кіжаєва) [2].

Для реалізації визначених завдань був обраний відповідний психодіагностичний інструментарій: «Шкала психологічного благополуччя» Х. Ріфф (адаптація Н.Н. Лепешинського) – дає можливість оцінити рівень психологічного благополуччя за такими параметрами, як автономія, особистісний ріст, самоприйняття, позитивні взаємозв'язки, життєва мета та самостійність. «Тест-опитувальник задоволеності шлюбом» (В. Столін, Т. Романова, Г. Бутенко) – застосовується для оцінки рівня задоволення шлюбними відносинами. «Рольові очікування і домагання у шлюбі» (А.Н. Волкова) – методика, що дозволяє визначити очікування та вимоги партнерів у шлюбі. «Особливості спілкування між подружжям» (Ю.Є. Альошина, Л.Я. Гозман та Е.М. Дубовська) – цей опитувальник аналізує аспекти взаємодії між партнерами. Опитувальник «Розподіл ролей в сім'ї» (Ю.Є. Альошина, Л.Я. Гозман та Е.М. Дубовська) – дає змогу визначити, як подружжя розподіляє обов'язки та ролі в родині. Групу досліджуваних склали сімейні пари.

Результати демонструють, що більшість респондентів мають високі або помірковані очікування щодо різних аспектів шлюбних відносин. Найвищі очікування зафіксовані в сферах домашніх обов'язків та особистісної ідентифікації, тоді як інші аспекти, такі як інтимність, батьківство, соціальна активність, емоційна підтримка та привабливість, мають середні показники. Це вказує на те, що респонденти прагнуть отримувати від шлюбу не лише емоційне та фізичне задоволення, а й зберігати свою індивідуальність та чітко визначати ролі й обов'язки в родині. Емоційне тяжіння безпосередньо залежить від рівня щастя респондентів, і отримані коефіцієнти кореляції підтверджують цей факт [1]. Аналіз попередніх результатів показує, що для жінок соціально-психологічні чинники мають трохи більший вплив на формування рівня щастя, ніж для чоловіків.

Висновок. Таким чином, розподіл ролей у родині є досить збалансованим, хоча з деякими відмінностями в окремих сферах. Кореляційний аналіз виявив прямий пропорційний зв'язок між рівнем щастя та задоволеністю шлюбом з одного боку та соціально-психологічними факторами з іншого. Жінки трохи частіше беруть на себе відповідальність за емоційний клімат та ведення домашнього господарства, тоді як в питаннях матеріального забезпечення та соціальної активності ролі розподілені майже рівномірно.

Ці результати підкреслюють важливість взаєморозуміння та спільних зусиль для підтримки гармонії в родині. Позитивні показники в усіх категоріях свідчать про високий рівень комунікації та співпраці між партнерами, що є основою стабільності та благополуччя в родині.

У щасливих родинах виростають діти, які мають високу впевненість у собі та відчують радість, здатні розрізняти добро і зло, а також мають міцні моральні принципи, необхідні для розвитку суспільства. Сім'я – це початок нового життя, продовження славного роду та шанування традицій. Гармонійна родина є найважливішою цінністю, що робить життя кожної людини щасливим, повним і змістовним. Експерти визначають сім'ю як справжню школу людських відносин, у якій особистість зростає, розвивається та вдосконалюється.

Література

1. Мірошкіна А., Марциняк-Дорош, О. (2021). Психологічне обґрунтування сімейного щастя як чинника психологічного благополуччя особистості. Збірник наукових праць Scientia.
2. Троценко Н.С. Фактори сімейного благополуччя. Психологічний журнал. 2011. Т. 32. №2. С. 82-93.
3. Чоловікові і дружині. Злагода [Електронний ресурс]. URL: [file:///C:/Users/home/Downloads/%D0%92%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/home/Downloads/%D0%92%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20(2).pdf) (дата звернення 23.11.2024 р.)